

Crítiques

Saki, la celebració del caràcter accidental de la vida

Des d'una heterodòxia despreocupada, el que fa que el món de la seva escriptura sigui actual és el seu escepticisme cap a tota classe de civilització

CONTES AMB PUNXA

Saki

Editorial Comanegra

Traducció de Carme Geronès

208 pàg.

18,90 €

David Vidal Castell

Hector H. Munro, *Saki*, tota una referència en el cànon anglosaxó del relat breu satíric, pot sorprendre encara avui per la mirada estranya, gairebé perversa, sobre la condició humana, que només pot provenir d'algú que ho ha viscut tot des d'una perifèria física i emocional. Ateu, homosexual, orfe, anticlerical... Insistim sovint en el reguitzell de desgràcies que el van envoltar: familiars devorats per tigres, una mare envestida per una vaca i ell mateix, encara jove, mort en una trinxera de la Gran Guerra, però no pas en una acció heroica –va treure el cap per renyar un soldat que fumava–. Els contes de Saki ens convencen d'aquest caràcter accidental de la vida que ell va experimentar.

També és un lloc comú quan es parla de Saki fer esment que Virginia Woolf va lamentar la superficialitat dels seus personatges a l'assaig *Character in fiction*. Però si ens fixem en les peculiaritats de la seva escriptura, veiem que, precisament, és significatiu com els protagonistes dels seus brevíssims i ràpids relats –tot just apunts escènics– es deixen fluir de manera absurda. És ben clar que en Saki batega “un anar fent constant que

GETTY

accepta tot el que vinga i es mira les desgràcies com qui mira les obres del carrer”, explica el curador d'aquesta edició de Comanegra, Álvaro Muñoz. Si en una estació de tren et confonen amb una institutriu, per què no seguir-los el joc durant dos dies?; si un bou entra dins del saló de casa, aprenquem a pintar interiors amb animals! Hi batega, doncs, una resignació sardònica sota la peripècia sobtada. Cap decisió és més raonable que una altra i totes s'accepten com a possibles perquè el món l'habita una caterva d'imbècils. Els personatges de Saki no evolucionen, són plans com un plateret de postres i experimenten una estranya intensitat d'una sola característica, perquè, i això és important que ho entengui, Mrs. Woolf, són imbecils, els seus narradors ho són encara més i és ben probable que el mateix Saki també ho fos.

La selecció d'aquest volum, amb traducció precisa de Carme Geronès, comença amb *El matrimoni*, una conversa breu en un restaurant que entenem com un homenatge al verb enginyós, al circumloqui sofisticat i l'*understatement*, que identificarà la tradició de la sàtira anglesa posterior en les pàgines hilarants de P.G. Wodehouse, Evelyn Waugh o Tom Sharpe, autors que, per entendre'ns, aplaudirien frases com “hauries de ser més seriosa si només has de viure fins dimarts”. L'imaginari de Saki és sovint l'*upperclass*, les cases de camp de divuit xemeneies, els *buffets* d'ostres i els espàrrecs amb salsa holandesa. Per aquells mateixos anys, Jack London escrivia sobre la misèria a l'Est End de Londres i Émile Zola narrava detalladament la lluita obrera de París. Potser aquest tribut aparent a la banalitat ha impedit que l'obra de Saki fos més apreciada en general.

En aquest volum trobem relats com *Shredni Bashtar* en els quals veiem antecedents dels *Unexpected tales* de Roald Dahl, tant pel protagonisme infantil (però cruel) com perquè la història fa un tomb del tot inesperat gairebé a la darrera línia. En altres ens sorpren un canvi agosarat en el punt de vista, com a *Tobermory*, en què un gat que ha après a parlar ensorra el món d'aparenances i mentides d'un grup d'amics. Sota l'educació exquisida, humans detestables.

Hem parlat de Dahl i es fa difícil no recordar com els seus hereus s'han plantejat actualitzar personatges, llenguatge i aspectes de la trama en els seus contes i novel·les per adaptar-los al que és políticament correcte. Des d'una heterodòxia despreocupada, el que fa que el món sobre el qual escriu Saki sigui actual és el seu escepticisme cap a tota classe de civilització. Jo diria que Netflix no en comprarà mai els drets.